

Mult stimați reprezentanți a Ambasadelor acreditate în Republica Moldova, prezenți în sală;

Mult stimați parteneri a proiectului „ Marea Neagră - Unitate și diversitate în Antichitatea Romană” ;

Mult stimați colegi ;

Onorată asistență.

În viziunea mea, astăzi participăm la un eveniment de o importanță majoră nu doar pentru comunitatea științifică, dar pentru toți cei care mizează pentru parcursul european a Bătrânului Continent. Merită tot aspectul cei care au inițiat acest proiect, cit și finanțatorii europeni a evenimentului menționat. Sunt sigur că acest proiect împreună cu alte inițiative demarate în acest sens, cit și altele care vor parveni, va pune bazele unei lucrări științifice fundamentale în mai multe volume care inițial cred că va purta titlul de ”**Istoria Europei**”. Dacă nu mă înșeală memoria proiectul DVS constituie un pionierat. Inițial, până a veni în fața domniilor DVS, m-am documentat din sursele de socializare și am observat că aveți rezultate bune prin mai multe acțiuni și manifestări cultural-științifice, realizate în țările partenere al acestui proiect. Am observat că proiectul DVS ține în mare parte de cultura materială a lumii antice romane. Desigur că în perioada rezervată DVS pentru acest proiect nu va fi posibil de analizat unitatea și diversitatea antichității romane cel puțin la nivelul țărilor implicate în acest proiect. Este o acțiune nobile, dar foarte responsabilă. Iar în condițiile tehnologiilor avansate este relativ ușor de realizat.

Problema unității și diversității antichității romane are un specific multidimensional. Vă consider , pe DVS, participanții acestui proiect foarte fericiți și bogați spiritual prin faptul că aveți posibilitatea să sorbiți din cupa înțelepciunii antichității romane. Este imposibil de a concepe prezentul și viitorul Europei și Uniunii Europene în ansamblu, fără a cunoaște izvoarele unuia din leagănele civilizațiilor contemporane - lumea romană.

Am avut posibilitatea să mă deplasez cu probleme de serviciu în peste 80 de țări ale lumii. La nivelul cărunteniei mele m-am convins că mai frumoasă și mai importantă decât Europa, și în special țările pe care DVS le reprezentați nu sunt . Să vă mândriți cu acesta! Că sunteți cetățeni a neamului românesc, Turciei, Bulgariei, Greciei, Ucrainei sau Georgiei. Să vă mândriți că sunteți europeni!

Am să încerc să elucidez cele spuse. Civilizația romană a constituit un stat extins pe trei continente, care a lăsat o moștenire profundă în toate aceste teritorii. Spre exemplu, rămășițele forurilor romane sunt prezente în majoritatea statelor din bazinul Mării Mediterane, dar cel mai bine sunt utilizate și astăzi în statele din Orientul Apropiat și Mijlociu. Am fost profund mișcat de respectul și toleranța pe care o poartă lumea musulmană din aceste regiuni față de monumentele istorice creștine, față de locurile pe care a pășit MÎNTUITORUL NOSTRU- ISUS HRISTOS, în acest sens noi creștinii trebuie să ne învățăm de la lumea musulmană cultura respectului și toleranța față de generațiile trecute, așa după cum o fac în lumea musulmană.

Alt exemplu, în ultima mea vizită de serviciu în Turcia am numărat 388 de cuvinte în limba veche a lui Dimitri Cantemir și utilizate până nu demult în limba turcă, cum ar fi : ulciior; chibrit;

beci; fasole: bostan; cîșlea; ceaun; cioban; etc., dar prezente și utilizate până nu demult și în limba neamului meu. La Chișinău a activat regretatul savant Ion Dron, bunul cunoscător a limbilor și culturii Turciei și României. În cercetările sale, el a inițiat să analizeze interferențele lingvistice ale poporului turc și român, aducând argumentele despre influența lingvistică reciprocă, cât și moștenirea romană prin intermediul limbii latine. Dar civilizațiile noastre nu s-au conservat, ele s-au dezvoltat în spațiu și timp, atât civilizația turcă, cât și statele românești s-au dezvoltat în spațiu și timp, inclusiv lingvistic. În schimbul limbilor vorbite altădată, limba a fost îmbunătățită cu diverse neologisme, frazeologisme, în funcție de evoluția relațiilor social-economice, culturale și revoluției tehnice.

Chiar în condițiile lumii antice, influența multidimensională reciprocă a fost foarte mare. Spre exemplu, mașinăria aparatului de stat elenă a influențat benefic și puternic lumea romană, încât acesta a construit un aparat de stat atât de bine perfecționat încât diversitatea acestuia a fost preluată integral ulterior de mai multe formațiuni statale de mai târziu în epoca medievală. Puțini cunosc că legislația Uniunii Europene, a țărilor europene în ansamblu a fost zămislită, dezvoltată la începutul Imperiului Roman, apoi preluată cu pietate în Imperiul Roman de Răsărit – Bizanț. Țin să menționez că legislația romano-bizantină a fost continuată în Moldova Medievală și consolidată prin manualul juridic al lui Andronachi Donici, care ulterior a fost inclus integral în codul complet a Legilor din Imperiul Rus. În general, terminologia juridică contemporană constituie o continuare directă a Legilor romane, care a constituit nimic altceva decât expresia selectă a gândirii, mentalității și culturii juridice a antichității romane. De altfel, ideea unității Europei a parvenit de asemenea din epoca antică romană încă prin studiile și tratatele filosofice, a marelui om de stat și Împărat roman Marcus Aurelius, care la rândul său a fost preluată de Marele Napoleon. Însă acești doi titani a Europei Antice și Moderne au înțeles ideea unității Europei cu totul altfel decât patriarhii Uniunii Europe Contemporane.

În general, puterea lumii antice romane a constat nu în modul de viață promovat de ei, dar de utilizarea rațională a experienței cu popoarele și teritoriile cu care au contactat, fiind ulterior incluși în componența Imperiului Roman. S-a produs o simbioză clasică de interferențe sociale, economice, spirituale, juridice și de alt gen. Inclusiv popoarele mai puțin numeroase și cu o influență mai mică au contribuit benefic evoluția civilizației romane pe parcursul secolelor.

DVS cei prezenți la acest proiect , sunt sigur că veți fi capabili să demonstrați specificul diversității a modului de viață a popoarelor din Bazinul Mediteranean uniți de o forță unică, cum a fost Roma Antică. Sunt sigur că aceste state și popoare au avut o mare fericire, cunoscând lumea romană, cât și faptul că au fost capabili să influențeze această lume. Prin cultura materială prezentă în muzeele pe care DVS le reprezentați cu siguranță veți dovedi acest fapt.

Vă doresc succese și într-un ceas bun !!!